

spovi v različnih jedeh in pijačah, oziroma kroženje krvi in alkohola po človeškem telesu. Predsednik predlaga, da se naprosi deželni odbor, da založi obe nazorili, kar se sprejme soglasno.

Po obedu v „Brezalkoholni gostilni“ se je nadaljevalo zborovanje in je tu najprej poročal tov. J. Grad o temi: „Abstinenca izven šole“.

Dobro premišljen referat je bil sprejet s ploskanjem.

Pomenljiv stavek v njegovem sestavku je: „Odpustnike vpišimo v izobraževalna društva ter tudi tukaj nanje vplivajmo s poukom in lastnim zgledom!“

Končno je zborovalce prav temeljito seznanil tov. J. Slapšak o slovenski „Protialkoholni literaturi“ v svojem kaj preglednem poročilu.

Potem so bili izvoljeni okrajni zastopniki, ki naj agitirajo in delujejo za abstinenco med tovariši.

Odbor je sledeči: predsednik Julij Slapšak, nadučitelj v Vodicah na Gorenjskem; tajnica Angela Troštova, učiteljica ravnotam. Odborniki: Štrukelj, Horvat, Grad, J. Novak in Terezija Kovačičeva.

Končal se je shod ob 4. uri popoldne v splošno zadovoljnost vseh navzočnikov.

Vsi smo bili prav dobre volje vzlic temu, da nismo izpili kapljice opojnih pijač.

Zato le v krog abstinentov ali treznikov in na delo za sveto protialkoholno stvar, kdor je dobre volje!

Vaš stari abstinents.

Urn timer kontovelske šole v poletnem tečaju l. 1829.

(Donesek k zgodovini ljudske šole v tržaški okolici.)
Poroča Ferdo Plemiš.

Prijateljska roka tovariša Frana Martelanca, voditelja ljudske šole v Proseku, mi je izročila v pogled menda najstarejši akt, ki ga hrani omenjena šola v svojem arhivu. Slovenski naslov tega nemško-slovenskega akta je: „Restalenje teh Ur poletnim Cursi 1829.“

Slovensko besedilo je seveda pisano v bohoričici; z nemškim itak nočem nadlegovati bralca. Ta čestitljiva listina je gotovo zanimiva, ker nam ilustruje takratne ljudskošolske razmere v naši tržaški okolici.

Podpisana sta pod ta urn timer brčkone tedanj kontovelski župnik (podpis nečitljiv) in Tomaso Fischer, „capellano“. Urn timer pa je spi-

sala, in to jako čedno, tretja roka, brčkone učitelja-mežnarja, ki je v onih časih poučeval na tej farni trivialki in ki brčkone ni bil domačin, sodeč po posameznih izrazih in načinu pisave.

Glede šole, ki ji je veljal ta urn timer, imam pripomniti, da je tržaška občina ustanovila ljudsko šolo za Prosek-Kontovel jedva l. 1854., kar pa seveda nikakor ne izključuje, da ne bi že dolgo let poprej živetarila kakšna farna trivialka v Kontovelju. Vsaj v Opčinah (dekanijski sedež) je obstojala taka šola že v letu 1798., tri druge okoliške šole (v Katinari, Barokovljah in Bazovici) so bile ustanovljene za francoske okupacije, škedenjska šola pa l. 1827. Glede uradnega jezika je razvidno iz sledeče listine, da je bila nemščina gosposdujoči jezik v onih časih, brčkone tudi glavni predmet kontovelske trivialke, ona nemščina, ki je danes skoro brez vsakega sledu izginila iz tržaških šol. V poznejši dobi (razvidno iz aktov barkovljanske ljudske šole) so se listine, osobito zapiski o javnih izkušnjah, sestavljale ponekod edinole v slovenskem jeziku. To sicer v času, ko je imela še vedno duhovščina nadzorstvo ljudskih šol v svojih rokah. Od poznejših časov naprej pa je notranji uradni jezik naših okoliških šol italijanski. Tudi krajevne konference (vsaj v predmestju) se vodijo v italijanskem jeziku.

Na peticijo učit. osobja neke predmestne šole (Rojan) v minolem šol. letu (1909—10.), naj bi se ločile lokalne konference italijanskega in slovenskega oddelka iste šole ter naj bi se učiteljstvu poslednjega pripustilo slov. razpravni jezik, je občinska šolska oblast odgovorila, kolikor sem pač poučen), da pa se ne zabranjuje učitelju slov. oddelka razpravljati o pedagoškem vprašanju v slov. jeziku ako italijanskega ni dovolj zmožen. Zapiskniki pa naj se pišejo kakor dosedaj v ital. jeziku.

Toliko le mimogrede o uradnem jeziku naših okoliških ljudskih šol. Podrobnejše podatke si prihranim mogoče za poznejšo priliko.

Pripomnim še, da nemščina — nekoč glavni predmet — živetari le še na rojanski slovenski ljudski šoli kakor neobvezni predmet. Po gotovih glasovih soditi, pa jo menda nameravajo zopet uvesti (poleg ital. jezika!) kakor obvezni predmet na vseh naših ljudskih šolah v okolici. Koliko je resničnega na tem glasu, ne bi znal ravno povedati. Na vsak način zahteva stvar resnega preudarka.

Ne preostaja mi drugega nego podati sedaj obljubljeno „Restalenje teh Ur poletnim Cursi 1829.“

Dnewe	I. Class	Predpoldne			Popoldne		
		od 9 do 10	od 10 do 11	od 11 do 12	od 1 do 2	od 2 do 3	od 3 do 4
Pondelik	Sdoleni restalenje.	Katehet	Brat	S glave vzhit	Bustabe spoznat. Buhstabit	Regelze zhes taista	Pojet
	Sgorni restalenje.	—	Katechismus	tajistu	Brat	do.	Musko
Tork	Sd. R.	—	Pisat in tu popraulat	Potihu Brat	v Nemški Sprahi se mujat	—	
	Sg. R.	Katehet	Brat	sprashanje is branga	lepu Pisanje		
Sreda	Sd. R.	Katechismus repetirat	—	v Sprahi se mujat	Buchstabe spoznat, buhstabit	Dolshnosti tih Podlosh-nih	Pojet
	Sg. R.	—	Sprahounik	Brat	Brat		Musko
Zhetertik	Sd. R.	Katehet	Katechismus brat	S glave Raitat	—	—	—
	Sg. R.	—	S glave se vuzhit	S ziframi raitat	—	—	—
Petek	Sd. R.	—	Pisat	Popraulat	Pisat	Buchstabit	—
	Sg. R.	Katehet	Buchstabit	Sprahounik melhen	Dietando	Pisano popraulat	—
Sabotha	Sd. R.	—	Brat	S glave raitenge	Buhstabit	Ministranz	Pojet
	Sd. R.	Evangelium	Branje is Evangelia	Ziframi raitat	Brat	do.	Musko
Nedela	Nedelske Shularije	Pridiga	Sveta Masha	—	Brat	Pisat	Raitat

Iz tega je razvidno:

1. Trivialka je bila enorazrednica z dvema oddelkoma in nedeljsko šolo.

2. Šolmašter in učenci so bili dobro upreženi; „mujali“ so se v spodnjem oddelku 27 ted. ur, v zgornjem 28 ted. ur, v nedeljski šoli 5 ur.

3. Glavni predmeti so bili pač verouk in nemščina. Glasbi je bilo določenih 6 tedenskih ur.

4. „Sakrosanten“ dan je bil četrtek popoldne.

In mogoče se razvidi še drugega marsikaj, kar zasledujemo tudi na raznih trivialkah istih časov.

Dakako je bila kontovelska šola — kakor tudi druge v oni dobi — pod duhovskim nadzorstvom. Zanimiv je predmet: „Dolshnosti tih Podloshnih“, reminiscenca uredbe francoskih ljudskih šol, embrijo današnjega zgodovinskega pouka.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

„Jubilejska samopomoč“. Dne 20. sušca 1911 je umrl član Pavle Šile. Ge. vdovi sem izplačal postavni delež. Vsem članom sem razposlal položnice, ali odzvala se je dosedaj komaj polovica. Prosim, da se takoj vplačajo vsi zastanki, da bo zopet red v knjigah. Članov je sedaj 235, pa bi jih bilo lahko 400.

Iz zaveze avstrijskih jugoslovan-skih učiteljskih društev. Delegete za letošnjo glavno skupščino sta dalje izvolili:

II. Ljubljansko učiteljsko društvo: 3. Iv. Dimnik, 4. Jakob Furlan, 5. Fran Marolt, 6. Vendelin Sadar, učitelji v Ljubljani.

III. Tolminsko učiteljsko društvo: 7. Josip Rakovšek, nadučitelj — Sv. Lucija; 8. Fr. Ločniškar, učitelj — Logje-Robidišče pri Breginju; 9. Albin Miklavič, učitelj — Kobarid; 10. Ivan Matelič, učitelj — Sužid pri Kobaridu; 11. Ivan Grželj, učitelj — Volče pri Tolminu; 12. Justina Silič, učiteljica — Drežnica pri Kobaridu; 13. Marica Perin, učiteljica — Grahovo ob Bači.

Prosimo še druga Zavezina diustva, da nam nemudoma prijavijo delegete in vrnejo „Društvene izkaze“.

Referate za glavno skupščino so dalje prijavili:

1. Delo kot vzgojno sredstvo, šole delavnice in Mannheimski sistem. Poročevalec gosp. Henrik Schreiner, e. kr. učit. ravnatelj v Mariboru.

2. Slovensko šolstvo v Trstu. Poročevalec Ferdo pl. Kleinmayer.

3. Nekaj misli o reformi učiteljske organizacije. Poročevalec Fran Marinček.

Za vodstvo „Zaveze“:

L. Jelenc.

Kranjsko.

Občni zbor „Narodne šole“ se je vršil v torek, dne 18. aprila 1911 v „Narodnem domu“ ob 9. uri dopoldne.

Mesto obolelega predsednika tov. Anton Razingerja je otvoril zborovanje njega namestnik tov. Jakob Dimnik.

Sprejme se tajnikovo in blagajnikovo poročilo z nekaterimi opazkami od strani tov. Josipa Cepudra.

Na predlog tovariša Ivana Schmeideka se izvoli stari odbor, ki se je konstituiral tako-le: Anton Razinger kot predsednik, Jakob Dimnik njega namestnikom, Fran Galé tajnikom, Alojzij Kecej blagajnikom. Ostali tovariši in sicer Jakob Furlan, Gregorin Josip, Likar Janko, Režek Jurij in Trost Franc Ks. odbornikom. Kot pregledniki računov pa tovariši Janez Levec, Vendelin Sadar in Luka Jelenc.

Predsednik se zahvali navzočim tovarišem za obilno udeležbo ter zaključil zborovanje.

Učiteljsko društvo za okraj Novo mesto je zborovalo v nedeljo, dne 2. aprila, v Novem mestu. Na zborovanju je predaval preiskovalni sodnik g. Kuder o § 420. kaz. zakona. Taka predavanja so jako važna, zakaj so slučajji, v katerih si učitelj ne more predočiti, kako daleč sme učenca v izrednih slučajih kaznovati. Predavanje je vsem dobrodošlo, zato bodi tem potom gosp. preiskovalnemu sodniku, odkritosrčnemu prijatelju učiteljstva, izrečena najiskrenejša hvala za njegov trud!

Predaval je še tovariš Zagore iz Bele Cerkve: „Mladina in alkohol“. Tudi ta referat je bil skrbno sestavljen.

Delegatom za glavno zborovanje Zaveze se izvolijo tov. Marok in gđc. Bantanova in Vercetova.

Postojnsko okrajno učiteljsko društvo ima svoj redni občni zbor na Razdrtem v četrtek, 4. maja t. l., ob pol 3. pop. z običajnim dnevnim redom. Poleg tega predava vodja gluho-nemnice v Ljubljani tov. Grm o temi: „Kako je rav-nati z naglušimi in kako od-pravljati izgovorne napake“.

Tovariš ravnatelj Brinar nam razkaže skioptikon ter obenem poroča: „O njega uporabi pri pouku“.

Tovariš Vinko Zaletel nam končno prečita utemeljene teze o temi: „Kako deluj moderna šola za telesni razvoj mladine“.

Dragi tovariši in cenjene tovarišice! Odbor se je potrudil, nuditi Vam čim največ aktualnega; zato vabi in opravičeno pričakuje, da se tega našega strogo učiteljskega zborovanja udeležite polnoštevilno.

Torej na veselo snidenje!

O d b o r.

Društvo v pomoč učiteljem, njih-hovim vdovam in sirotam na Kranjskem v Ljubljani je imelo svoj občni zbor za upravno leto 1910. dne 18. aprila t. l. v „Narodnem domu“.

Predsednik Juraj Režek otvori ob 10. uri zborovanje s presrečnim pozdravom ter konstatuje sklepčnost. Spominja se tudi umrlih članov in pozove navzočnike, da se dvignejo s sedežev v znak sožalja in počesčenja njihovega spomina, kar se tudi zgodi. Pozivlja člane, da jim bodi skrb in blagor za društvo vedno pri sreju.

Ko imenuje overovateljem zapisnika Fr. Črnagoja in Vendelina Sadarja, predstavi oblastvenega zastopnika, policijskega komisarja Fr. Šviglja, pozove tajnika, da poroča o društvenem poslovanju.

Iz tajnikovega poročila povzamemo, da je k društvu pristopilo 5 udov, 3 so izstopili, 3 pa umrli. Koncem leta je imelo društvo 110 udov in je podpiralo 35 vdov in 34 sirot. V sled naraščanja vdov in sirot se društvo zelo obremenjuje. Končno prosi zborovalce, naj bi tudi v prihodnje požrtvovalno podpirali društvo najblažjega namena.

Blagajnik Jakob Furlan poroča o računskem sklepu, proračunu in bilanci.

O tej točki se je razvila obsežna debata, v kateri so se kritikovali razni postavki računa in so se zahtevala pojasnila. Debate so se udeležili Jos. Cepuder, Julij Slapšak, Jernej Ravnikar in Ivan Štrukelj; slednji je zašel celo na politično polje z izjavo, da so z denarjem vdov in sirot podpira najslabša politična stranka in najslabši list v deželi. Predsednik strogo opozarja govornika, da naše društvo ni politično ter da bo vsakemu vzel besedo, ki bi se drznil prekorajiti delokrog pravil. Na izvajanja, da denar ni varno naložen, omenja predsednik, da se je nalogal po sklepih občnih zborov.

L. Jeleec in Jakob Dimnik sta pojasnila gmotno stanje „Učiteljske tiskarne“; slednji je izjavil kot načelnik nadzorstva, da presegajo aktiva za 75.000 K pasiva.

Tajnik Kecej odgovarja Štrukelju rekoč: Denar mora biti glasom pravil ne samo varno, ampak tudi dobro naložen. Od l. 1898. do 1904. se je društveno premoženje sukalo med 110.000—113.000 K; v l. 1905. pa se je dvignilo vsled prenosa v zavode z večjo obrestno mero na 115.000 K, v l. 1907. pa vsled dedščine po pok. Jos. Travnu (nad 8000 kron) na 126.000; danes pa znaša društvena imovina nad 127.000 K. Glede varnosti pri stanovskem denarnem zavodu pa izjavlja, da se sme vzeti le toliko hranilnih vlog, kolikor znašajo podpisani deleži. Ker poleg te varnosti zavod prav dobro funkcionira, je izguba izključena. Najbolj dvomljiva vloga 1696 K 60 h v Glavni hranilnici tudi ne bo izgubljena, kar je pojasnil ob roki „Zadruga“ št. 4. t. l.

Ko je Fr. Črnagoj podal nekatera pojasnila glede nagrad in poudaril, da se je društveno premoženje faktično dvignilo, izjavlja poročevalec Jakob Furlan: Številkam, katere je bral Štrukelj, ne more ugovarjati, ker ono, kar so drugi sestavili in občni zbori že preje odobrili, ne more biti preporna točka današnjega zborovanja. Vloga pri Glavni hranilnici je pravilno izkazana, ker 31. decembra 1910. ta zavod še ni bil v konkurzu. Odločno tudi izjavlja, da je račun popolnoma pravilen. Prosi pa: a) Vsak ud naj pošilja udnino po položnici in naj zanjo pridene 10 h.

b) Pridobivajo naj se novi člani.

c) Udje, ki imajo priliko obdelevati s po društvu podpiranimi vdovami, naj jih pouče, da so vse govorice o gmotnem propadanju društva neresnične; tem načinom naj se rešijo mučnih skrbi, katere so jim povzročili brezvestni obrekovalci.

Julija Slapšaka predlogi: a) odpovedo naj se deleži „Učiteljski tiskarni“; b) hranilna vloga v „Kmetiski posojilnici“ naj se dvigne in drugod varno naloži; c) denar iz „Hran. in pos. Učit. konvikta“ naj se dvigne le v tem slučaju, ako bi ne marala pristopiti „Zadružni Zvezi“ v Ljubljani; so se vsi odklonili. Zanje je bilo 13, proti pa 40 glasov.

Računski sklep se odobri z veliko večino. Imenoma pregledovalcev računa izjavlja Fr. Gale, da so račune natančno pregledali in jih našli v vzornem redu. Poročevalec predlaga, da se da odboru in blagajniku absolutorij, kar se je z veliko večino sprejelo.

Izvoljeni so bili: Predsednikom Juraj Režek, blagajnikom Jakob Furlan, odbornikom: Fran Črnagoj, Jakob Dimnik, Josip Gregorin, Luka Jelenc, Alojzij Kecej, Anton Likozar in Janko Žirovnik; pregledovalcem računov pa: Fran Gale, Fran Marolt in Vendelin Sadar.

on ne spada v družbo poštenja-
kov. Isto se zna zgoditi Ravnikarju, čeprav
je poslanec, saj je sam izjavil, da mu ni mari
učiteljskih interesov! To ad notam! Nasilneži
naj ne govorijo o nasilju!

Kar se pa tiče uprave društva, pa pre-
idimo do številk, in sicer je bilo leta:

1905.	22	v	d	4230	K	in	17	sirot	778	K
1906.	22	"	"	4525	"	"	15	"	794	"
1907.	22	"	"	4480	"	"	12	"	630	"
1908.	29	"	"	4783	"	"	13	"	740	"
1909.	32	"	"	5704	"	"	30	"	1456	"
1910.	35	"	"	6103	"	"	34	"	2060	"

Kdor torej pregleda gorenjo tabelo, mora
uvideti, da je v teh letih število vdov naraslo
od 22 na 35, torej za 13 več, in število sirot
od 17 na 34, torej za 17 več. Tako močno
so se torej morale pomnožiti podpore, in naj
bi bil ta ali oni odbor, nastati je morala kriza
zaradi naraščanja vsote, ki se je morala iz-
plačati.

Banditje so torej oni, ki trdijo, da je
krizo povzročil odbor!

Da pa odbor skrbi za povzdigo društva
in naraščanje imetja, nam dokazujejo sledeče
števke:

Leta	1904.	je	bilo	imetja	113.643-60	K
"	1905.	"	"	"	115.715-63	"
"	1906.	"	"	"	116.215-63	"
"	1907.	"	"	"	126.488-98	"
"	1908.	"	"	"	127.814-20	"
"	1909.	"	"	"	127.767-78	"
"	1910.	"	"	"	127.412-10	"

Če bi torej odbor ne skrbel, da se je
osnovni kapital tako plodonosno nalagal in
množil, bi bila danes neizogibna prav huda
kriza. Le odboru gre torej v tem oziru pri-
znanje, da se je v kljub visokim podporam
množil osnovni kapital.

Da pa je v letu 1909. nekoliko padlo, je
krivo to, da je naraslo število podpiranih vdov
in sirot, kar nam izkazuje gorenja tabela. Za-
torej je bilo potreba pokriti primanjkljaj
46 K 42 h in istotako za leto 1910. —
355 K 68 h.

Naj se pa izognemo vsakemu namiga-
vanju k nepoštenemu navajanju, zato povemo tudi,
da je leta 1907. pripisano tudi Travnovo vo-
lilo, da se ne bo de reklo, da se lastimo tuje
zasluge.

Naše delo je odkrito in pošteno, zato se
tudi javnosti ne bojimo!

Ponavljamo: če bi se odbor tako vestno
ne trudil, da je tako znatno zvišal osnovni ka-
pital, da ga je kar najvišje nalagal, bi nastopila
danes huda kriza.

Prepričani smo pa, da smo izšli iz boja
podlega natoleevanja polni zmage, nabolj pa v
moralnem oziru, ker ne o madeževano
je naše pošteno ime, neoskru-
njeno je naše pošteno investno
delo.

Osrmočeni so pa skrunilec poštenosti
pred vsem slovenskim učiteljstvom; osrmočene
so propalice našega stanu, oni Slomškarji, ki
so nam očitali nepošteno poslovanje in fasifi-
kacijo bilance!

Sedaj pa naši leviti!

Slomškarji so oni, ki sami zvišujejo na-
grade! Slomškarji so oni, ki tajijo dolg pred
sednjo, dokler se jim ta ne dokaže. Slom-
škarji so oni, ki ne vpisujejo popolnih vsot v
blagajniške knjige in jih vplačajo in vpišejo
še le potem, ko se jih tirja in prisili v to.
Slomškarji so oni, ki posojujejo denar brez
vednosti odbora, torej postopajo nepošteno!
Slomškarji so oni, ki prejmejo dvojno pristop-
nino, a ne vrnejo enega dela prej, nego se jih
v to prisili, ki se jim ne smilijo vdove in ne
sirote, katere hočejo takorekoč oguljufati! Slom-
škarji so oni, ki sumljivo vodijo račune in
opravljajo blagajniško knjigo. Slomškarji so oni,
ki proti sklepom odbora samovoljno prepisujejo
hranilne knjizice, da potem „izginjajo iz
bilanc“.

Še več bomo povedali, če nas bodete
gnali v to!

Priljubljeni smo pa vse vsak čas do-
kazati!

Nepoštenjaki ste!

Koljite se med seboj!

Koljite se med seboj, mi se ne bomo več
klali z vami, ampak bomo stopali preko vas in
vaše besede ne bodo onečale naših vrst —
nitivaši z gledine bodo oskru-
njali naše časti!

Kadar bo dovolj prepo-
stence, vas pomečemo ven tudi
iz gospodarskih organizacij!

„Slovenec“ in resnica.

„Slavno uredništvo „Slovenca“ v Ljub-
ljani. Sklicuje na tiskovni zakon prosim, da
priobčite v „Slovenec“ glede na njegovo no-
tice „Kdo podpira „Jutro“?“, ki je stala med
„Ljubljanskimi novicami“ v št. 85, dne 13.
aprila t. l., sledeči popravek: Ni res, da je
upravni svet „Učiteljske tiskarne“ kdaj izjavil,
da fondi „Konvikta“ in „Vdovskega zaklada“
nesejo tiskarni „ne vemo že kolike obresti“. Res
pa je, da je upravni svet „Učiteljske ti-
skarne“ izjavil, da se denar „Konvikta“ in
„Vdovskega društva“ v „Učiteljski tiskarni“
obrestuje po 5 odstotkov, torej bolje nego v
kaki drugi hranilnici. — Za upravni svet „Uči-
teljske tiskarne“ v Ljubljani, dne 14. aprila
1911. — L. Jelenc, predsednik. — Koliko je
ta najnovejši produkt gospoda Luke vreden, se
razvidi iz današnjega poročila o obnem zboru
„Vdovskega društva“, katerega naj vsak na-
tančno prebere in bo videl, da se „Vdovsko
društvo“, kojega denar je naložen v „Uči-
teljski tiskarni“, tako obre-
stuje, da izkazuje bilanca de-
ficit in so mnogi učitelji na večerajšem
obnem zboru izrekli odboru tega društva ne-
zaupanje! Denar učiteljskih vdov in sirot je
izgubljen, požrlo ga je „Jutro“ in Luka Jelenc
naj popravi, kolikor hoče. Popravki Luka Je-
lenc niso vredni ene fige.“ —

To poročilo je bilo v „Slovenec“ isti dan,
kakor infamni falsifikat o obnem zboru „Vdov-
skega društva“. Iz tega se da sklepati, da
„Slovenec“ uredniki še ne vedo koliko masla
imajo naši Slomškarji na glavi in kako vero-
dostojna so njih poročila. Slomškar Cepuder
bo vedel povedati, da je tiskarna vedno redno
plačevala obresti. Da jih pa plačuje še sedaj,
je najboljši dokaz to, da Slomškarji sami že
navajajo 1000 K obresti poleg 20.000 K deležnih
vlog. Da bi tiskarna povzročila krizo v „Vdov-
skem društvu“, je podla laž in to laž vsakdo
lahko jasno razvidi iz števk v našem današ-
njem uvodnem poročilu — postavka „Volitve
in zmaga!“

Nuna in kanarček.

Prešeren je pel: „Le celico najno za-
priva, prostosti sveta ne želiva!“ — Škof
Jeglič pa poje: „Le celice svoje odprite, za
S. L. S. v boj pohitite!“ — In res so se dne
23. t. m. udeležile Uršulinke v Ljubljani ob-
činskih volitev, da pomagajo s svojimi glasovi
do zmage stranki, ki kandidira tudi dva ka-
toliška moža, ki ju državno pravdnštvo pre-
ganja zaradi — sleparij! Tako so umazani
politiški valovi udarili ob zapah kloštrske porte
in brizgnili blatne pene v svetost samostan-
skega življenja! Kaj so s tem klerikaleci do-
segli, naj premišljajo sami! Mi hočemo po-
vedati nekaj drugega: V Ljubljani govore, da
je ležal na smrtni postelji oče-učitelj, ki mu je
bila hči Uršulinka. Umirajoči oče je želel še
enkrat videti svojega otroka. Toda tej je ob-
ljuba branila stopiti iz samostana k smrtni
postelji očetovi. Sedaj pa ni nobeni nuni bra-
nila nobena sveta obljuba na volišče! Ljudje
se sedaj izprašujejo: Kaj je več, ali IV. božja
zapoved ali politika? — Škof Jeglič je gotovo
prepričan, da je tako postopanje veri samo v
korist! —

Ker smo ravno pri kloštru, se spominjamo
te-le dogodbe: V škofjeloškem ženskem sa-
mostanu je živela pobožna nuna, ki je bila
teta nekega sedanjega klerikalnega odličnjaka.
Ta tedanji ateist je nekoč svojo teto obiskal,
in ta ga je pozdravila z lepim krščanskim po-
zdravom: „Gelobt sei Jesus Christus!“ —
„Ach, was, gelobt sei Jesus Christus!“ odvrne
nečak, „haben Sie nichts, um meinen Magen
zu stärken?“ — In pobožna teta nuna, kakor
je bila dobrega srca, gre in prinese svojemu
vernemu nečaku stekleničico dobre pijače —
bržkone je bil kak „Klostergeist“. In sedanji
klerikalni odličnjak prime steklenico s pleme-
nito, želodec okrepčujočo vsebino, jo dvigne
visoko v zrak in vzklikne: „Jetzt aber —
gelobt sei Jesus Christus!“

Koliko je resnice na tej značilni dogo-
bici, o tem bi morda vedel kaj več povedati
— dr. Ivan Šušteršič!

Politika in šola.

Stokrat smo že rekli, da mora politika
od in iz šole stran. Tudi klerikaleci čivkajo
tako, kadar jim to kaže. Na velikonočni po-

nedeljek popoldne pa so v šoli na Rud-
niku pod Ljubljano priredili volilni shod,
kakor ga je začetkom oktobra priredil dr.
Lampe v šoli v Beli cerkvi pri Novem mestu.
Tako-le si mislijo: Če smemo politiko uganjati
v cerkvi, zakaj bi je ne smeli v šoli? Ampak
samo mi! — Na Rudniku je tudi Slomškar
Vodè delal tako vodo, da bo v najkrajšem
času poplavlila vse naprednjake! Hej, da se
kak napreden učitelj spozabi tako daleč!
Lampe bi zanj lastnoročno iztesal vislice,
dobrepolski Štrukelj pa bi mu s svojimi zna-
nimi noži rezal jermene iz kože. Najbrže bi
ga Nepomuški Jeglič za nameček še malo
podenunciral pri gospodu nadzorniku, Ravnika-
bi pa ne potrdil bilance njegovega živ-
ljenja. Tako bi prišel kar naravnost iz šole na
vislice, z vislice pod nož, izpod noža pa mimo
denuncijanta in nepotrijenih računov naravnost
hudiču pod lačni zob!

Na vsak način pa je dobro, da si za-
pomnimo v šoli politikujočega Vodeta, ki je
hotel na obnem zboru „Vdovskega društva“
celo glasovati, čeprav še član ni! Že je bila
roka v zraku, ampak — pravično oko ga
gleda, beseda zagrmí — roka izgine...
Preveč obzirni smo! Zakaj pa „Slovenec“ tega
ne pove?

Občinske volitve v Ljubljani.

V novi občinski svet v Ljubljani sta iz-
voljena od napredne stranke tovariša Jakob
Dimnik in Anton Likozar. — Klerika-
leci niso spravili v občinski svet nobenega
Slomškarja. Najbrže jih je sram in se boje,
da ne bi „značajni“ Jeglič provociral kakega
škandala. Ako bi imeli v občinskem svetu tudi
denuncijantski odsek, bi bil lahko Nepo-
muški njegov predsednik in stalni referent.
Dokler pa takega odseka ni, je res najbolj
pametno, kar so mogli storiti, da so klerikaleci
pustili Jegliča na cedilu. [Brez skrbi ga lahko
prepušče nam. Mi ga bomo že tako obdelali,
da se bo smilil — samemu sebi. Za danes
priporočamo klerikalcem, naj pošiljajo svojega
hlapeca delat pokoro na Cepudrov grob! Ampak
prej zazeleni na tem grobu suha palica, nego
bo očiščena Jegličeva vest! Ta ga bo zgrizla
do večnosti, ako ima kaj vere vanjo!

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem.

Odborova seja.

Predsedništvo sklicuje na dan 7. maja
1911 dopoldne odborovo sejo v Celje. Obrav-
navati bo marsikatero aktualne stanovske za-
deve. Precizirati pa hočemo tudi stališče
slovenskega štajerskega učiteljskega
napram državnobor-
skim volitvam.

Tozadevne predloge, nasvete in želje je
poslati predsedniku in se bo o njih v seji raz-
pravljalo. Izrazite svoja mnenja, ki se bodo
upoštevala pa možnosti. Posamezna učiteljska
društva naj ne zavzemajo glede omenjenih
volitev svojih stališč, ker se ne smejo po pra-
vilih pečati s političnimi zadevami, pač pa sme
to „Zveza“. Glej pravila § II. — 3!

Počitniški tečaj.

Dobili smo že od večih tovarišev in to-
varišic vprašanja, če se vrši letos „Počitniški
tečaj v Mariboru“ in kdaj.

Na to naznanjamo, da letos ne bo „Po-
čitniškega tečaja“, in to zaradi tega ne, ker
je letos potovanje o počitnicah
na vzporedno.

Priporočamo onim, ki so bolj situirani,
da potujejo v Dalmacijo in Bosno z izletom
„Slov. Š. Matice“ pod vodstvom ravnatelja g.
Schreinerja. Kdor pa ne zmora za to poto-
vanje dovolj belih kronic, naj pa se pridruži
potovalcem v Savinjske planine.

O obeh počitniških potovanjih glej veli-
konočno številko „Učiteljskega Tovariša“!

Pozor, okrajna učiteljska društva!

Z ozirom na § VI. — 1, pozivljamo, da
se predsedništvu do konca vel. travna vsako
leto mora poslati imenik društvenikov. Vposlati
je letni donesek tudi do omenjenega časa na-
šemu blagajniku.

§ VI. — 3 pravi: „Vsako Zvezno dru-
štvo mora Zvezi prijaviti svoj vsakokratni od-
bor koj po njega izvolitvi.“

Ker nekatera društva to opuščajo, pro-
simo njih predsedstva, da tozadevno potrebno
ukrejejo!

Prvi protialkoholni shod učiteljev.

Ta shod se je vršil v Ljubljani (Mestni
dom) dne 12. aprila 1911. ob precejšnji ude-
ležbi učiteljev abstinentov in drugih tovarišev,
ki so prihiteli iz vse Slovenije izveniši Koroške.

Zborovanje je trajalo s kratkim presled-
kom od 10. ure dopoldne do 4. ure popoldne.

Referati so bili vseskozi izborni in teme-
ljiti, debata mestoma jako živahna.

Predsedoval je tov. J. Slapšák, ki je po
precej dolgem pozdravnem govoru otvoril
zborovanje, pozdravivši predvsem predstojnika
„Treznostne družbe za Kranjsko“, g. župnika
J. Kalana. Ta je potem še posebej pozdravil
zborovalce ter izrazil veselje nad toliko udeležbo.

Za tem je podal predsednik namesto
tajnice poročilo o dosedanjem delovanju „Proti-
alkoholne učiteljske zveze“, ki je bilo soglasno
z odobravanjem sprejeto.

Po referatu tov. J. Novaka „Abstinen-
cenca med učiteljstvom“ se je
razvilo mnogo debatiranja o vprašanju, ali se
naj učiteljstvo zdrži tudi kajenja. Tov. Le-
gat je namreč prav ostro kritikoval, da se
učiteljstvo zavzema za protialkoholno delovanje,
medtem ko se proti nikotinu — še večjemu
zlu — ničesar ne stori.

Proti temu se je najprej konstatiralo, da
ni nikotin, ampak alkohol hujše zlo za našo
mladino.

Dalje se je sklenilo, da nima nihče kaj
ugovarjati, če deluje učitelj obnem tudi proti
nikotinu ter je to le odobravati.

Jako umestno je pripomnil končno žup-
nik Kalan, da je alkohol že sam zase zadosti
strašen sovražnik, proti kateremu je treba na-
peti vse moči.

Na to je referiral tov. Horvat (Zagorje
na Notranjskem) o temi: Abstinenca v
šoli, in sicer a) Organizacija šol-
larjev. Precej koščljivo vprašanje se je vse-
splošno razmotrilo in so bile sprejete sledeče
teze:

1. Alkoholizem je za človeštvo
najhujše zlo, ker se zaradi njega do-
gajajo najstrašnejše pregrehe.

2. Da se prepreči ali vsaj zmanjša
to zlo med šolsko mladino, je pokli-
ceno učiteljstvo, da deluje proti njemu z vsemi
dopustnimi sredstvi, ki so zlasti ta-le:

a) poučevanje staršev in sploh
odraslih pri roditeljskih sestankih
in osebno, da se starše seznani o strašnih
posledicah alkoholizma zlasti z ozirom na
vzgojo otrok v domači hiši v pred-
šolski dobi;

b) preprost pouk otrok v šoli v
1. in 2. šolskem letu ter opominjevanje, po-
hvala in obdarovanje zdržnih šolarjev s pri-
mernimi podobnicami; svarilo in kazni za
žganje pitja, kajenje in premnogo uživanje vina;

c) slab zgled telesno zaostalega, za-
nemarnega otroka v šolski občini;

d) dober zgled učiteljev in
njegove rodovine;

e) od 3. šolskega leta dalje vpiso-
vanje popolnih abstinentov šol-
larjev (to so oni, ki se zdržijo poleg opoj-
nih pijač tudi kajenja) v „Zlato knjigo šolske
občine“, ki je seveda neoficijalna;

f) pouk otrok v najvišjih dveh
šolskih letih o škodljivem vplivu alkohola in
nikotina na človeški organizem in po tem (ko-
likor je pač mogoče v šoli) o strašnih posledicah
za človeško družbo;

g) obdaritev otrok s primernimi
knjižicami protialkoholne vsebine.

3. Nasprotniki protialkoholnega
delovanja so gostilničarji, pijanci in njihovi
otroci ter učitelji, ki se sicer vpišejo kot ab-
stinenti, oziroma trezniki, pa svojo zavezo pri
prvi priliki „prelomijo“.

4. Deželni šolski svet se naprosi, da na-
roči šolskim voditeljem obravnati pri krajnih
učiteljskih konferencah o točki „Abstinenca
šolarjev“.

5. Večkrat naj se vršijo temeljita pre-
davanja pri okrajnih učiteljskih konferencah in
posebno na učiteljsku, kjer naj se sploh po-
izkuša pridobiti čim največ abstinentov.

Kot tretji poročevalec je nastopil tov.
Petrič iz Naklega, ki je izvrstno rešil svojo
nalogo „Učena snov“. Podal nam je pre-
mnogo sestavkov iz šolskih knjig in drugih
navodil, kako uspešno in temeljito poučevati
šolarje o škodljivosti alkohola.

Pokazal je tudi svoji lastnoročno izdelani
sliki, ki nazorno pojasnjujeta množino redilnih